

U S T A W A

z dnia 28 października 1950 r.

o zawodzie lekarza.

Art. 1. Wykonywanie zawodu lekarza obejmuje rozpoznawanie, leczenie i zapobieganie chorobom, a także wydawanie orzeczeń lekarskich.

Art. 2. Prawo wykonywania zawodu lekarza może uzyskać obywatel polski, który:

- 1) ukończył studia lekarskie w polskiej szkole akademickiej bądź uzyskał w innym państwie wykształcenie, uznane w Polsce za równorzędne,
- 2) nie jest ubezwłasnowolniony.

Art. 3. 1. Obywatelowi państwa obcego, który wykonywał zawód lekarza za granicą na podstawie tam obowiązujących przepisów, Minister Zdrowia może zezwolić na wykonywanie tego zawodu w Polsce na warunkach, określonych w zezwoleniu.

2. Osobie, określonej w ust. 1, która została zaproszona przez władze polskie jako pracownik naukowy bądź organizator służby zdrowia, przysługuje prawo wykonywania zawodu lekarza przez okres, w którym przebywa w Polsce na podstawie zaproszenia.

Art. 4. 1. Przed rozpoczęciem wykonywania zawodu lekarz obowiązany jest przedstawić prezydium wojewódzkiej rady narodowej, na której obszarze zamierza wykonywać zawód, dowody posiadania warunków, określonych w art. 2 bądź art. 3 ust. 1.

2. Na podstawie przedstawionych dowodów prezydium wojewódzkiej rady narodowej wydaje lekarzowi zaświadczenie o prawie wykonywania zawodu.

3. Lekarz, który zgłosił zamiar wykonywania zawodu po upływie pięciu lat od ukończenia studiów lekarskich, może być zobowiązany przez Ministra Zdrowia na wniosek prezydium wojewódzkiej rady narodowej do

uprzedniego odbycia przeszkolenia. Minister Zdrowia ustali program i zasady tego przeszkolenia.

Art. 5. 1. Zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 2, uprawnia lekarza do wykonywania zawodu w zakładach społecznych służby zdrowia oraz w zakładach leczniczych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego:

- 1) pod kierownictwem lekarza, uprawnionego do samodzielnego wykonywania zawodu — przez okres jednego roku od podjęcia pracy po uzyskaniu zaświadczenia oraz
- 2) samodzielnie — po upływie roku wykonywania zawodu w sposób, określony w pkt 1.

2. Minister Zdrowia w przypadkach uzasadnionych może zezwolić lekarzowi na samodzielne wykonywanie zawodu przed upływem roku od uzyskania zaświadczenia.

Art. 6. 1. Lekarz, uprawniony do samodzielnego wykonywania zawodu, może wykonywać ten zawód również poza zakładem społecznym służby zdrowia pod warunkiem, że jest zatrudniony w zakładach społecznych służby zdrowia w wymiarze godzin, ustalonym na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 28 października 1948 r. o zakładach społecznych służby zdrowia i planowej gospodarce w służbie zdrowia (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 55, poz. 434 i z 1950 r. Nr 36, poz. 327).

2. Wykonywanie zawodu poza zakładem społecznym służby zdrowia przez lekarza, nie odpowiadającego warunkowi, określonemu w ust. 1, wymaga zgody Ministra Zdrowia.

3. Na równi z pracą lekarza w zakładach społecznych służby zdrowia uważana jest praca lekarza w służbie

zdrowia Ministerstw Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego.

4. Przepis ust. 1 nie stosuje się do lekarzy, określonych w art. 3 ust. 2.

Art. 7. Lekarze, nie posiadający prawa wykonywania zawodu lekarza w Polsce, ale posiadający to prawo w innym państwie, mogą brać udział w naradach lekarskich, na które zostali zaproszeni przez lekarzy, posiadających prawo wykonywania zawodu w Polsce, i wykonywać zabiegi, których potrzeba wykonania wynika z narad.

Art. 8. 1. Lekarza, posiadającego prawo wykonywania zawodu, a ujawniającego niedostateczne przygotowanie zawodowe, Minister Zdrowia na wniosek prezydium wojewódzkiej rady narodowej może zobowiązać do odbycia przeszkolenia pod rygorem utraty prawa wykonywania zawodu.

2. Minister Zdrowia ustali program i zasady przeszkolenia, o którym mowa w ust. 1.

Art. 9. 1. Lekarz, ujawniający niezdolność do wykonywania zawodu, wywołaną chorobą psychiczną, narkomanią, alkoholizmem, niedożywieniem lub kalectwem, może być pozbawiony przez Ministra Zdrowia prawa wykonywania zawodu na stałe bądź na okres trwania niezdolności na podstawie orzeczenia specjalnej komisji lekarskiej.

2. Szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach, dotyczących pozbawienia prawa wykonywania zawodu, ustali Minister Zdrowia.

Art. 10. Lekarzowi, wykonującemu zawód, wolno używać przysługujących mu tytułów i stopni naukowych; jednak nie wolno mu używać tytułów, mogących wprowadzić w błąd co do jego szczególnych kwalifikacji zawodowych.

Art. 11. 1. Za lekarza specjalistę może być uznany lekarz, posiadający wybitną znajomość teoretyczną i praktyczną określonej dziedziny medycyny bądź jej poszczególnych działów.

2. Minister Zdrowia określi zasady i tryb uznawania lekarza za lekarza specjalistę.

Art. 12. Lekarz, posiadający prawo wykonywania zawodu, obowiązany jest udzielić pomocy lekarskiej w każdym przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować utratę życia lub kalectwo, chyba że w danym przypadku praktycznie możliwe jest niezwłoczne uzyskanie pomocy lekarskiej, udzielanej przez stację pogotowia ratunkowego, bądź inną instytucję, przeznaczoną do udzielania pomocy lekarskiej w przypadkach niecierpiących zwłoki.

Art. 13. Niezależnie od obowiązków, przewidzianych w przepisach szczególnych, lekarz posiadający prawo wykonywania zawodu obowiązany jest:

- 1) na podstawie nakazu prezydium powiatowej rady narodowej brać udział w pracach komisji rejestracyjnych i poborowych,
- 2) zawiadomić w ciągu 24 godzin władze powołane do ścigania przestępstw, przewodniczącego prezydium gminnej rady narodowej lub sołtysa o każdym przypadku zabójstwa, ciężkiego uszkodzenia ciała, samobójstwa lub zatrucia oraz pozostającego w związku z przestępstwem lekkiego uszkodzenia ciała, gdy powziął o tych przypadkach wiadomość przy wykonywaniu zawodu.

Art. 14. 1. Lekarz obowiązany jest do zachowania w tajemnicy wszystkiego, o czym poweźmie wiadomość w związku z wykonywaniem zawodu.

2. Od obowiązku zachowania tajemnicy lekarz jest zwolniony w przypadkach:

- 1) gdy z mocy szczególnych przepisów jest obowiązany donieść władzom o określonych okolicznościach,
- 2) gdy osoba korzystająca z pomocy lekarza lub jej prawny zastępca zezwoli na ujawnienie tajemnicy,
- 3) gdy zachowanie tajemnicy może spowodować istotne niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia osoby leczonej lub dla otoczenia,
- 4) gdy jest obowiązany donieść uprawnionej władzy, urzędowi lub instytucji prawa publicznego o wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na ich żądanie.

Art. 15. 1. Lekarz może dokonać zabiegu operacyjnego wyłącznie w zakładzie leczniczym.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy:

- 1) zabiegów prostych, których wykaz ustali Minister Zdrowia,
- 2) przypadków, gdy niewykonanie natychmiastowe zabiegu zagraża utratą życia lub ważnego organu ciała,
- 3) zabiegów dokonywanych w ramach wojskowej służby zdrowia.

Art. 16. 1. Lekarz może dokonać zabiegu przerwania ciąży jedynie w przypadku:

- 1) gdy dokonanie zabiegu jest konieczne ze względu na zdrowie kobiety ciężarnej (art. 233 pkt a) k. k.), co zostanie stwierdzone orzeczeniem komisji lekarskiej albo
- 2) gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie powstania ciąży wskutek przestępstwa z art. 203, 204, 205 lub 206 k. k., co zostanie stwierdzone zaświadczeniem prokuratora.

2. Minister Zdrowia ustali przepisy o komisjach lekarskich, o których mowa w ust. 1 pkt 1) oraz o trybie ich postępowania.

Art. 17. 1. Dokonanie zabiegu operacyjnego wymaga zgody chorego, jeżeli zaś chodzi o małoletnich i osoby dotknięte chorobą psychiczną lub niedorozwojem psychicznym — zgody ustawowego przedstawiciela bądź faktycznego opiekuna.

2. Przepis ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy chory jest nieprzytomny bądź niemożliwe jest porozumienie się z jego ustawowym przedstawicielem (faktycznym opiekunem), a zwłoka w wykonaniu zabiegu może spowodować ujemne następstwa. W tym przypadku lekarz obowiązany jest zasięgnąć opinii drugiego lekarza. Jeżeli zasięgnięcie opinii jest niemożliwe lub połączone ze znacznymi trudnościami, lekarz może dokonać zabiegu sam, o czym powinien uczynić wzmiankę w karcie operacyjnej.

Art. 18. 1. Lekarz może zapisywać leki jedynie w formie recepty i tylko te, które są dopuszczone do obrotu.

2. Sposób wystawiania recept ustali Minister Zdrowia.

Art. 19. 1. Lekarz nie może sprzedawać leków.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadkach, gdy lekarz dostarcza choremu leku, niezbędnego w związku z udzieleniem pomocy w nagłym przypadku.

Art. 20. 1. Lekarz może wydać świadectwo o stanie zdrowia lub świadectwo zgonu wyłącznie na podstawie uprzedniego badania, dokonanego osobiście.

2. Świadectwo, wydane przez lekarza w związku z wykonywaniem zawodu poza społecznymi zakładami służby zdrowia, powinno zawierać:

- 1) imię, nazwisko, wiek, miejsce zamieszkania i sposób stwierdzenia tożsamości osoby badanej,
- 2) cel wydania świadectwa i wzmiankę, na czyje ręce świadectwo zostało wydane,
- 3) rozpoznanie choroby oraz datę badania.

3. Rozpoznanie choroby (ust. 2 pkt 3) może być opuszczone, jeżeli ze względu na cel wydania świadectwa nie jest to konieczne, bądź jeżeli umieszczenie rozpoznania stanowiłoby naruszenie tajemnicy zawodowej.

Art. 21. Minister Zdrowia ustali w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady wykonywania przez lekarzy zawodu poza zakładami społecznymi służby zdrowia, a w szczególności:

- 1) sposób ogłaszania się,
- 2) warunki, jakim powinno odpowiadać pomieszczenie, w którym lekarz wykonuje czynności, określone w art. 1,
- 3) zasady pobierania i wysokość honorariów.

Art. 22. Lekarz, wykonujący zawód poza społecznymi zakładami służby zdrowia, może odstąpić od leczenia chorego według własnego uznania, zawiadamiając o tym chorego lub osobę faktycznie opiekującą się chorym. Nie dotyczy to jednak przypadków, określonych w art. 12.

Art. 23. Lekarze, posiadający prawo wykonywania praktyki lekarskiej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, są uprawnieni do samodzielnego wykonywania zawodu (art. 5 ust. 1 pkt 2).

Art. 24. 1. Lekarz, który uzyskał zaświadczenie o prawie wykonywania zawodu po wejściu w życie niniejszej ustawy, a nie podlega ustawie z dnia 7 marca 1950 r. o planowym zatrudnieniu absolwentów średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 106), obowiązany jest przez okres dwóch lat do pracy w zakładach społecznych służby zdrowia, wskazanych w skierowaniu, wydanym przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

2. Przy wydawaniu skierowania uwzględnia się w miarę możliwości życzenia lekarza co do rodzaju i miejsca pracy oraz inne okoliczności, mające znaczenie społeczne lub osobiste.

3. Z lekarzem, skierowanym przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej, zakład obowiązany jest zawrzeć niezwłocznie umowę.

4. Lekarzowi, zatrudnionemu na podstawie skierowania, określonego w ust. 1, w innej miejscowości niż dotychczasowe jego miejsce zamieszkania, zakład pracy obowiązany jest zapewnić mieszkanie. W miejscowościach, w których wprowadzono publiczną gospodarkę lokalami, władze kwaterynkowe na wniosek zakładu obowiązane są lekarzowi dostarczyć odpowiedniego mieszkania na równi z absolwentami, zatrudnionymi na podstawie ustawy, powołanej w ust. 1.

5. Lekarzowi, zatrudnionemu na podstawie skierowania, przewidzianego w ust. 2, w innej miejscowości niż dotychczasowe jego miejsce zamieszkania, przysługuje zwrot kosztów przesiedlenia według zasad, ustalonych na podstawie art. 36 ust. 4 ustawy z dnia 28 października 1948 r. o społecznych zakładach służby zdrowia i planowej gospodarce w służbie zdrowia oraz zasiłek osiedleńczy w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia, przysługującego lekarzowi na podstawie zawartej umowy. Zasiłek ten wypłaca zakład, do którego lekarz został skierowany.

6. Minister Zdrowia ustali szczegółowy tryb kierowania lekarza do pracy oraz przypadki, w jakich może

nastąpić odroczenie obowiązku podjęcia pracy przez lekarza.

Art. 25. Kierownikowi zakładu nie wolno zatrudniać lekarza, podlegającego przepisom art. 24, bez skierowania (art. 24 ust. 2), a umowa zawarta z takim lekarzem jest nieważna, chyba że lekarz uzyskał odroczenie (art. 24 ust. 6).

Art. 26. 1. Kto wykonuje czynności, określone w art. 1, nie posiadając do tego prawa na podstawie niniejszej ustawy bądź innych przepisów — podlega karze aresztu do sześciu miesięcy i grzywny lub jednej z tych kar.

2. Lekarz, posiadający prawo wykonywania zawodu, który nie wypełnia obowiązków, przewidzianych w art. 12 — podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 250.000 zł lub jednej z tych kar.

3. Kto, wzywając lekarza do udzielenia pomocy, świadomie wprowadza go w błąd co do okoliczności, uzasadniających żądanie pomocy lekarskiej w nagłym przypadku na podstawie art. 12 — podlega karze grzywny do 100.000 zł.

4. Lekarz, który wykonuje zawód poza społecznymi zakładami służby zdrowia, a nie odpowiada warunkowi, określonego w art. 6 ust. 1, bądź nie uzyskał zezwolenia, określonego w art. 6 ust. 2 — podlega karze aresztu do jednego miesiąca i grzywny do 150.000 zł lub jednej z tych kar.

5. Lekarz, naruszający inne przepisy niniejszej ustawy — podlega karze grzywny do 100.000 zł.

6. Kto w zamiarze osiągnięcia korzyści dla siebie lub dla lekarza rozpowszechnia w jakikolwiek sposób wiadomości, mające na celu jego reklamę w związku z wykonywaniem zawodu poza zakładami społecznymi służby zdrowia — podlega karze grzywny do 50.000 zł.

7. W sprawach, określonych w ust. 2—5, orzeka się w trybie postępowania karno-administracyjnego.

Art. 27. 1. Lekarz, który bez uzasadnionej przyczyny uchyla się od podjęcia pracy, określonej w skierowaniu (art. 24) lub samowolnie ją porzuca — podlega karze aresztu do sześciu miesięcy i grzywny do 100.000 zł albo jednej z tych kar.

2. Kierownik zakładu, który zawiera z lekarzem umowę o pracę albo zatrudnia go wbrew przepisom art. 25 — podlega karze aresztu do sześciu miesięcy i grzywny do 250.000 zł albo jednej z tych kar, a ponadto obowiązany jest wpłacić zakładowi sumę, równą wynagrodzeniu, wypłacanemu lekarzowi z tytułu nieważnej umowy.

Art. 28. 1. Uchyła się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 września 1932 r. o wykonywaniu praktyki lekarskiej (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 81, poz. 71, z 1946 r. Nr 23, poz. 150 i z 1948 r. Nr 55, poz. 434).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy zachowują moc obowiązującą przepisy, wydane na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 września 1932 r., o ile nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 29. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Zdrowia.

Art. 30. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: **B. Bierut**
Prezes Rady Ministrów: **J. Cyrankiewicz**
Minister Zdrowia: **T. Michejda**